

«جلد سوم»
دوره‌ی متوسطه‌ی حرفه‌ای

مردوز

سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : شورای برنامه‌ریزی دوره‌ی متوسطه‌ی حرفه‌ای

نام کتاب : سرمه‌دوزی «جلد سوم»

مؤلف : زهرا فلاح‌زاده

با همکاری : زهرا معینی

مدیریت امور چاپ و تولید : سیداحمد حسینی

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره‌ی کل چاپ و توزیع کتاب‌های درسی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره‌ی ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۹-۸۸۸۳۱۱۶۱ ، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶ ، کدپستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب سایت : www.chap.sch.ir

مدیر هنری و طراح گرافیک : علی معینی

ناشر : سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

چاپخانه : شرکت افست (سهامی عام)

سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ دوم سال ۱۳۸۹

شابک ۹۶۴-۰۵-۱۷۲۱-۶ ISBN 964-05-1721-6

طراحی سیستم های آموزشی، پرورشی و توان بخشی با توجه به رویکرد های نوین آموزشی به منظور تامین نیازهای دانش آموزان با نیازهای ویژه از اهداف و وظایف اصلی سازمان آموزش و پرورش استثنایی به شمار می رود.

طراحی « دوره ی متوسطه ی حرفه ای » یک بار دیگر ندای اجرای عدالت آموزشی را در جامعه اسلامی طنین افکن نموده و زمینه های مساعد برای به فعلیت رساندن استعداد ها و توانایی های دانش آموزان با نیاز های ویژه را فراهم می سازد.

تاکید بر رویکرد حرفه آموزی در این نظام آموزشی نه تنها باعث توانمند تر شدن دانش آموزان با نیازهای ویژه در فرآیند تحصیل و یادگیری می گردد؛ بلکه از این طریق مدرسه به رسالت خویش که همانا آماده کردن دانش آموزان برای زندگی مفید و پویا در جامعه است، دست می یابد.

خداوند را شاکر و سپاسگزاریم که این توفیق حاصل گردید که نسبت به برنامه ریزی درسی دوره ی متوسطه ی حرفه ای با رویکرد حرفه آموزی که با مقتضیات عمومی این دانش آموزان تناسب داشته و از انعطاف لازم برای انطباق با انواع توانایی ها و آمادگی ها برخوردار می باشد، اقدام نماییم.

سازمان آموزش و پرورش استثنایی بر خود واجب می داند از زحمات تمامی عزیزانی که در این حرکت مهم نقش اساسی ایفا کردند به ویژه کارشناسان و معلمان مدارس استثنایی و همچنین سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی و مراکز وابسته تشکر و قدردانی نماید.

امید است معلمان، کارشناسان و صاحب نظران آموزش و پرورش با نظرات ارزشمند خود این سازمان را در ارتقا کیفی برنامه های درسی ارائه شده، بیش از پیش یاری نمایند.

سازمان آموزش و پرورش استثنایی

همیشه فلان بیاست.

همیشه فلان بیاست.

عناوین

سخنی با مریبان.....	صفحه ۶
مقدمه.....	صفحه ۷
دوخت کیف.....	صفحه ۸
ادامه ی دوخت کیف.....	صفحه ۱۳
دوخت مروارید.....	صفحه ۱۷
دوخت رومیزی.....	صفحه ۲۰
دوخت رومیزی با حاشیه تزئینی.....	صفحه ۲۳
برجسته دوزی.....	صفحه ۲۶
برجسته دوزی روی رومیزی.....	صفحه ۲۹
جناغ دوزی.....	صفحه ۳۰
تکمیل رومیزی.....	صفحه ۳۲
دوخت جلد قرآن.....	صفحه ۳۵
تکمیل جلد قرآن.....	صفحه ۳۹
دوخت کوسن.....	صفحه ۴۱
تکمیل کوسن.....	صفحه ۴۴
نقشه ها.....	صفحه ۴۵

سخن با مریدان

صنایع دستی تبلور ذوق و هنر اندیشه انسان بوده و بیانگر آداب و رسوم و اعتقادات مردم می باشد. کشور ایران به دلیل وسعت زیاد و شرایط اقلیمی متفاوت و نیز تمدن دیرینه دارای آثار مختلفی از صنایع دستی می باشد و ترویج این فرهنگ از اهم وظایف هر ایرانی می باشد و آموزش و پرورش در این زمینه رسالتی خاص دارد. آموزش این هنرها علاوه بر احیاء فرهنگ دیرین ایرانی و اسلامی باعث غنای روحی و روانی دانش آموزان شده و در رفع نیازهای مادی آن ها مؤثر است.

در این مجموعه به آموزش هنر سرمه دوزی پرداخته شده است. کار با سرمه قدمتی دیرینه دارد و یکی از مهم ترین و زیباترین رشته های سوزن دوزی در ایران می باشد. آموزش این هنر به دانش آموزان علاوه بر افزایش حس خودباوری موجب استفاده بهینه از اوقات فراغت شده و آن ها را در کسب استقلال مالی یاری می رساند. در آموزش فعالیت های این کتاب موارد ذیل مورد توجه قرار گیرد.

ساختار کتاب به گونه ای تدوین گردیده است که در پایان فعالیت ها یک وسیله کاربردی ساخته می شود. شما می توانید قبل از انجام فعالیت ها و به منظور دست ورزی دانش آموزان تمریناتی را برای آن ها پیش بینی و اجرا نمایید.

آموزش فعالیت ها به روش تحلیل فعالیت ارائه گردیده است و به منظور انطباق برنامه آموزشی با سطح توانایی و استعداد دانش آموزان می توانید گام ها را به اجزای کوچکتری تقسیم نمایید. همچنین علاوه بر آموزش هر گام فرآیند آموزشی هر فعالیت مورد توجه قرار گیرد تا دانش آموزان بتوانند به طور مستقل فعالیت مورد نظر را انجام دهند. فعالیت های تکمیلی به دانش آموزانی ارائه گردد که از توانمندی بالاتری برخوردار می باشند. از خلاقیت و نوآوری خود در ارائه فعالیت های تکمیلی استفاده کنید. با توجه به این که یادگیری این هنر به اشتغال زایی دانش آموزان کمک می کند آموزشهای خود را با نیازهای بازار مصرف این هنر هماهنگ نمایید.

در پایان خواهشمند است ما را از کاستی های این کتاب آگاه نموده تا در چاپ های بعدی مورد لحاظ قرار گیرد.

مقدمه:

یادگیری صنایع دستی به شما کمک می کند که به قدرت خود در تولید کارهای هنری پی ببرید و از تولیدات خود لذت ببرید. همانطور که می دانید یادگیری هنرهای دستی در ایران یکی از زمینه هایی است که به اشتغال افراد کمک می کند و بسیاری از مردم از این راه کسب درآمد می کنند. هدف از کتاب حاضر علاوه بر آشنایی شما با چند شیوه جدید از دوخت سرمه ، افزایش دقت و سرعت در کار نیز می باشد، زیرا در شغل یابی علاوه بر یادگیری فنون کار باید سعی شود آن کار را با ظرافت و سرعت بیشتری انجام داد تا بهره وری کار بالاتر رود .

درس اول

دوخت کیف

وسایل و مواد مورد نیاز :

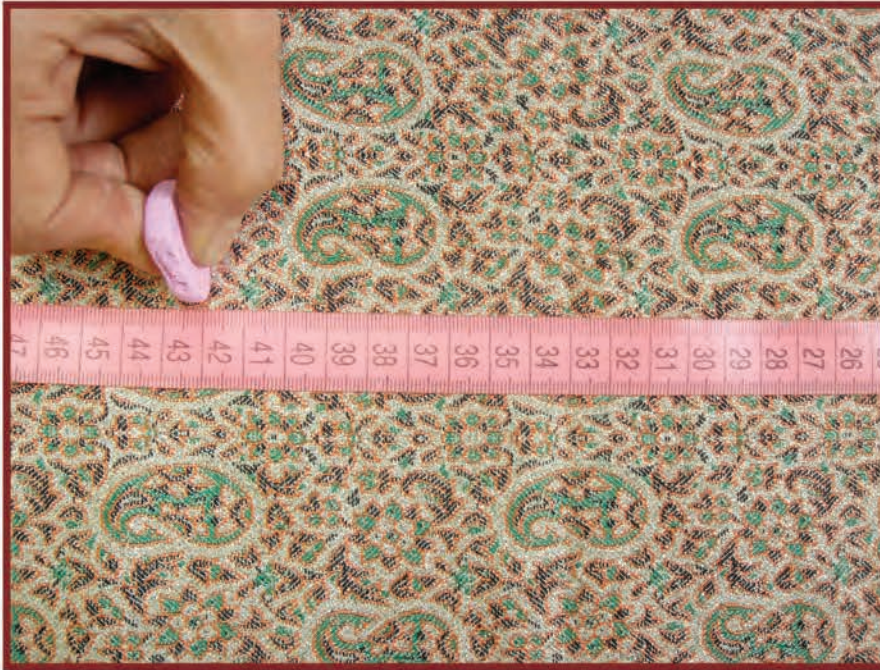
- ۱- پارچه ی ترمه
- ۲- لایه چسب
- ۳- نقشه کار
- ۴- سرمه (بلرنست - تراش)
- ۵- منجوق مرواریدی
- ۶- مهره

مراحل انجام کار:

- ۱- سرمه را به قطعات ۱ سانتی متری برش بزنید.
- ۲- پارچه ای به ابعاد ۲۷ در ۴۲ سانتی متر را علامت گذاری کنید و برش بزنید.

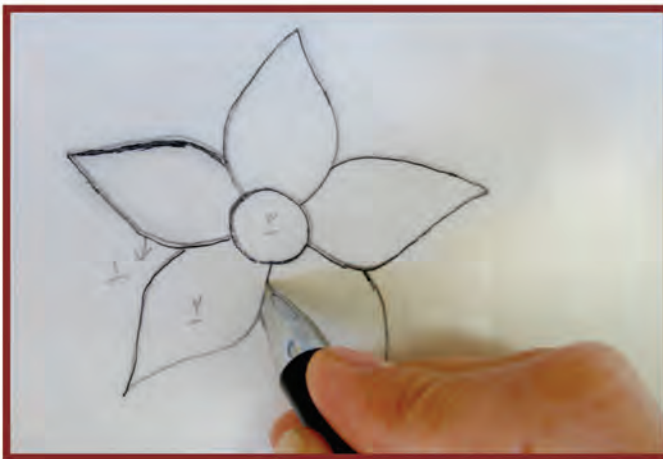
- ۳- لایی چسب را روی میز پهن کنید و پارچه ی مورد نظر را روی لایی قرار دهید.
- ۴- لایی چسب را با اتو به پارچه بچسبانید.

۵ - دور آن را سر دوزی نمایید.

۶ - نقشه کار را روی کاغذ شفاف بکشید.

۷ - به کمک کاربن نقشه را به قسمت ۱/۳ بالایی پارچه منتقل کنید.

در انتقال طرح نقشه را روی کاربن و کاربن را روی پارچه قرار دهید و با سنجاق ته گرد آن را ثابت کنید و با مداد یا خودکار مسیر خطوط را بکشید.

۸- در صورت کم رنگ بودن خطوط آن را با ماژیک غلط گیر پر رنگ کنید.

۹- مطابق راهنمای نقشه خطوط مشخص شده را با قطعات سرمه ی بریده شده زناردوزی نمایید.

۱۰ - قسمت های مشخص شده در نقشه را پر دوزی کنید .

۱۱ - مهره را به کمک چسب در محل مورد نظر بچسبانید.

نقشه در سایز واقعی در ضمیمه کتاب آمده است.

درس دوم

ادامه ی دوخت کیف

وسایل و مواد مورد نیاز :

- ۱ - کیف تهیه شده در فعالیت شماره ۱
- ۲ - یراق مخصوص لبه دوزی
- ۳ - پارچه مخصوص آستری
- ۴ - مروارید درشت
- ۵ - سرمه تراش

مراحل انجام کار :

۱ - کیف را با یراق لبه دوزی یراق کشی کنید.

۲ - کیف را آسترکشی و سپس اتو نمایید.

۳ - مطابق تصویر ۲/۳ کیف را تا بزنید و درزها را از بیرون با نخ نامریی طوری بدوزید که دوخت مشخص نشود.

